

ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗАКЛАДИ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ І ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Найважливішим показником благополуччя суспільства, що віддзеркалює поточну ситуацію і прогнозує майбутнє нації, є стан здоров'я громадян. Проблема формування цінностей молодого покоління в освітньому процесі є однією з найактуальніших в умовах розбудови та інтеграції України до європейського простору. Існуюче протиріччя між потребою держави у формуванні здорових нащадків і сучасними умовами життя свідчить про необхідність орієнтації системи освіти на збереження здоров'я. Концептуальні засади реформування загальної середньої освіти "Нова українська школа" зміщують акцент з пріоритетного розвитку пізнавальних здібностей молоді на розвиток особистісної сфери, що можливо за умови збереження здоров'я. Забезпечення здоров'язбереження і всеохоплюючої якісної освіти у світоглядній парадигмі сталого розвитку проголошено домінуючими глобальними цілями людства.

Серед ключових компетентностей, потрібних для успішної самореалізації дитини в суспільстві, здоров'язбережувальна – є ключовою. Створене сприятливе здоров'язбережувальне середовище в освітньому процесі закладу дошкільної освіти і початкової школи, сприяє формуванню здорового способу життя, забезпечує подальше становлення особистості дитини, її всебічний розвиток; здатність до творчого самовираження. Зрозуміло, що для успішної імплементації ідей здоров'язбереження у педагога також повинні бути сформовані мотивація на збереження здоров'я (власного, вихованців) та цілісна система валеологічних цінностей, у якій здоров'я має займати одне з провідних місць. Необхідною умовою здатності педагога формувати здоров'язбережувальну компетентність дітей є знання здоров'яформування, здоров'язбереження, відповідні вміння й навички, необхідні для здійснення здоров'язбережувальної діяльності. Здоровий спосіб життя повинен бути для педагога життєвим пріоритетом, тоді сам педагог зможе стати для своїх вихованців прикладом.

Формуванню мотивації на здоровий спосіб життя підростаючого покоління в умовах інноваційного освітнього середовища присвячені праці Б. Долинського, С. Дремлюги, Н. Кравчук, С. Максимової, Л. Рехтети, І. Січко, Н. Ясінської.

Вивчення та аналіз науково-педагогічних джерел свідчить, що проблема імплементації здоров'язбережувальної діяльності в заклади освіти ЗДО і початкової школи постійно перебуває у центрі уваги науковців.

На жаль, у сучасних дослідженнях освітнього процесу, термін "імплементація" не має широкого обговорення, не існує єдиного його визначення. Термін "імплементація" (від англ. Implement – буквально означає здійснення, застосування, наповнення, упровадження) почав використовуватись науковцями та практиками з кінця 90-х років, коли постала необхідність вирішення питання щодо реалізації взятих Україною на себе міжнародних зобов'язань. Представниками наукових шкіл зроблено вагомий внесок у визначення дефініції "імплементація", серед яких В. Буткевич,

А. Гавердовський, Р. Мюллерсон, Н. Раданович, С. Черниченко, Е. Усенко та ін. Безумовно, за років незалежності в Україні було розроблено та впроваджено нормативно-правову базу, спрямовану на збереження та формування здоров'я населення, розвиток соціально-активної, фізично здорової особистості.

Нова культурно-історична ситуація підвищує значущість і цінність здоров'я, оскільки тільки здорова людина в повному обсязі здатна до активної саморегуляції власної поведінки, до формування індивідуальних оздоровчих програм, до продуктивної і творчої суспільної діяльності [3]. У вирішенні цієї важливої проблеми великого значення набуває здоров'язбережувальна діяльність сучасного закладу освіти. Набуття компетентностей, забезпечення неперервності здобуття людиною освіти, є можливим за умови реалізації принципів перспективності і наступності між суміжними ланками освіти, зокрема дошкільною і початковою. Тут закладається фундамент особистості, інтенсивно формуються базові соціальні установки, основи світогляду, звички, розвиваються пізнавальні здібності, емоційно-вольова сфера, укладаються різноманітні стосунки з навколишнім світом, закладаються базові цінності, у тому числі і здоров'я.

Сутність терміну “здоров'язбережувальна діяльність” науковці визначають як категорію, що характеризує вид діяльності людини, яка спрямована на формування, збереження та зміцнення здоров'я як свого власного, так і інших людей, формування культури здоров'я, екології здоров'я, цілісної (холістичної) формули ЗСЖ, а також здатність вносити зміни в довкілля, спосіб власного життя та оточуючих людей, використовуючи та поєднуючи оптимальні методи навчання і виховання та вміння прогнозувати очікуваний результат [2].

У Законах України “Про освіту”, “Про дошкільну освіту”, Державному стандарті початкової освіти одним із основних завдань визначається – збереження та зміцнення фізичного, психічного й соціального здоров'я дитини. У зв'язку з цим, умовами цілісного розвитку дитини є використання в освітніх закладах здоров'язбережувальної діяльності, яка реалізуються комплексно через створення безпечного розвивального середовища, екологічно сприятливого життєвого простору, повноцінного медичного обслуговування, харчування, оптимізації рухового режиму, системного підходу до формування у дітей основ ціннісного ставлення до власного здоров'я і мотивації щодо здорового способу життя, дотримання гармонійних, доброзичливих взаємин між педагогом та вихованцями, самими дітьми. Взаємодія в роботі ЗДО і початкової школи простежується у співробітництві як формі спільної, спрямованої на досягнення загального результату діяльності та спілкуванні й визначається як безперервний процес виховання і навчання дитини.

У програмі “Дитина” здоров'язбережувальна діяльність дітей 6-7 року життя реалізується через щоденне проведення фізкультурно-оздоровчих заходів з використанням дихальних вправ, психогімнастики, психомоторних розминок, різних видів масажу, гімнастики (з елементами корекції, профілактичного спрямування), елементів релаксації; спільне проведення з медичними працівниками оздоровчо-профілактичних заходів: фітотерапії, ароматерапії, полоскання ротової порожнини, горла, профілактичного промивання носової порожнини. У початковій школі широко упроваджується здоров'язбережувальна діяльність. Підготовка до здорового способу життя дитини на основі здоров'язберігаючих технологій стає головним орієнтиром діяльності педагога. Програма здоров'я, що запроваджується в дитячому колективі, має бути комплексною і складатися з таких компонентів: валеологічна освіта; фізичне виховання; шкільна медична служба; служба харчування; служба здоров'я персоналу

школи; шкільна психологічна служба; соціальні служби; участь батьків та громадськості [4].

Висновки. Таким чином, діяльність закладів освіти щодо забезпечення наступності має здійснюватися педагогічними колективами спільно і системно. Імплементация здоров'язбережувальної діяльності у заклади освіти спрямовано на особистість вихованця, його оздоровлення, саморозвиток, самореалізацію. Логіка розвитку науки переконує, що важливо не тільки обґрунтувати мету освітнього процесу, а й окреслити механізми її впровадження у реальність.

Використана література:

1. Інструктивно-методичні рекомендації щодо забезпечення наступності дошкільної та початкової освіти: додаток до листа МОН України від 19.04.2018 № 1/9-249
2. Кравчук Н. П. Здоров'язбережувальна діяльність та її функції в процесі формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів. *Наукова думка сучасності і майбутнього* : зб. ст. учасників другої практично-пізнавальної Інтернет-конф. (Дніпропетровськ, 25-30 квіт. 2016 р.). Дніпропетровськ: Видавництво НМ, 2016. С. 25-28.
3. Сучасні здоров'язбережувальні технології : монографія / за заг. ред. Ю. Бойчука. Харків : Оригінал, 2018. 724 с.
4. Сучасні технології збереження здоров'я учнів: краший досвід [Електронні дані] / авт. кол. ; уклад. А. Г. Обухівська, І. І. Цушко. Київ : Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2015. 221 с.

УДК 378.011.3-051:316.273

Поворознюк С. І.

ПРОЄКТНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ФОРМУВАННІ ЕТНОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ

Сучасні вимоги до професійної підготовки майбутніх педагогів спрямовані на формування високо освіченої, творчої, креативної особистості, здатної орієнтуватися в особливостях розвитку молодого покоління, обізнаної в ефективних методиках виховання та навчання дітей ХХІ століття, готової як до активної взаємодії із суб'єктами освітнього процесу, так і до постійного професійного саморозвитку відповідно до потреб сучасності.

Реформування освітньої системи в Україні спричинило необхідність оновлення не лише дошкільної, початкової та середньої освітніх ланок, а й усієї системи професійної підготовки майбутніх вихователів і вчителів.

Сьогодні одним із найбільш важливих завдань, які постають перед вихователями ЗДО, є національно-патріотичне виховання дітей. У процесі становлення етнічно адаптованої, етнічно свідомої особистості дитина проходить шлях від здобуття первинних знань про свою етнічну належність до усвідомлення себе представником певного народу, носієм відповідних етнічних характеристик, до вміння ідентифікувати свою національну спільноту за рідною мовою, територіальним розміщенням, природним середовищем, особливостями